

تدوین برنامه راهبردی توسعه شهر قزوین با تأکید بر نقش عوامل فرهنگی*

احمد پورا احمد^۱ * (نویسنده مسئول)، اسماعیل علی اکبری^۲، سید مهدی موسی کاظمی^۳، رضا رحمانی^۴

^۱ استاد دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران، تهران، ایران

^۲ استاد گروه جغرافیا، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

^۳ دانشیار گروه جغرافیا، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

^۴ دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه ریزی شهری، گروه جغرافیا، دانشگاه پیام نور

(تاریخ دریافت: ۹۷/۰۶/۱۱ تاریخ پذیرش: ۹۷/۰۹/۰۱)

چکیده

فرهنگ و کارکردهای فرهنگی از جمله عوامل تأثیرگذار بر توسعه و تحول فضای شهرهاست تا آنجا که بدون شناخت آن، مطالعه چگونگی و چرایی توسعه شهرها بی معنا خواهد بود. شهر قزوین به عنوان الگوی شهر اسلامی با شهرسازی مکتب اصفهان مطرح است؛ لذا پژوهش حاضر با این رویکرد در صدد شناسایی و تحلیل نقاط قوت و ضعف، و فرصت‌ها و تهدیدهای فرهنگی تأثیرگذار بر توسعه شهر قزوین است. این پژوهش از لحاظ هدف، کاربردی و روش تحقیق آن توصیفی-تحلیلی است و برای جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات مورد نیاز، از بررسی‌های اسنادی-کتابخانه‌ای و مطالعات میدانی بهره گرفته و در نهایت تجزیه و تحلیل یافته‌ها با رویکرد تحلیل عوامل استراتژیک SWOT انجام شده است. جامعه آماری پژوهش را تمامی کارکنان و کارشناسان شهرداری و شورای شهر قزوین تشکیل می‌دهند که با استفاده از روش نمونه‌گیری گلوله برفی، تعداد ۳۰ کارشناس انتخاب گردیده است. نتایج پژوهش بیانگر آن است که عوامل فرهنگی شهر قزوین با داشتن ۱۲ عامل به عنوان نقاط ضعف و همچنین ۱۰ عامل قوت و در عین حال ۱۲ عامل به عنوان تهدید و ۹ عامل فرصت، در وضعیت مطلوبی قرار نگرفته و با توجه به اینکه امتیاز نهایی ارزیابی عوامل فرهنگی داخلی توسعه شهر قزوین ۲/۲۲۹ به دست آمده و جمع امتیاز نهایی ارزیابی عوامل فرهنگی خارجی توسعه شهر قزوین ۳/۲۹۰ است، باید راهبردهای تدافعی از جمله ارتقای سرمایه اجتماعی شهروندان مانند آگاهی، اعتماد و مشارکت آنان در توسعه طرح‌های فرهنگی را در اولویت برنامه ریزی‌ها قرار داد. همچنین توسعه شهر قزوین به شدت تحت تأثیر کارکردهای فرهنگی است و این امر باید مورد توجه مسئولان شهری قرار گیرد که لازمه آن مشارکت همه-جانبه شهروندان در مراحل مختلف تهیه، اجرا و نظارت طرح‌های توسعه شهری است در غیر این صورت ضمن آشفتنگی فضای فرهنگی شهر قزوین، نارضایتی شهروندان از عملکرد مدیریت شهری را در پی خواهد داشت.

واژگان کلیدی: فرهنگ، کارکردهای فرهنگی، توسعه شهری، قزوین.

Analysis of the role of cultural factors on the development strategies of Qazvin city

Ahmad Pourahmad*

Professor, Department of Geography, Tehran University, Tehran, Iran.

* apoura@ut.ac.ir

Esmail Aliakbari

Professor, Department of Geography, Payame Noor University, Tehran, Iran.

Seyed Mehdi Moosa kazemi

Associate Professor, Department of Geography, Payame Noor University, Tehran, Iran.

Reza Rahmani

PhD Student in geography and urban planning, Department of Geography, Payame Noor University, Tehran, Iran.

Abstract:

Culture and cultural functions are among the factors influencing the development and evolution of urban spaces, so that without knowing the culture of individuals, the study of how and why urban development will be meaningless. The city of Qazvin is considered as a model of Islamic city with urban planning in Isfahan. Therefore, the present study is aimed at identifying and analyzing the strengths and weaknesses, opportunities and cultural threats affecting the development of Qazvin city. The purpose of this research is applied and its research method is descriptive-analytical. For collecting data and information, documents and library studies and field studies are used and, finally, analysis of findings are based on SWOT analysis of strategic factors. The statistical population of the study consists of all employees and experts of Municipality and City Council of Qazvin which by Using a snowball sampling method, 30 experts have been selected. The results of this research indicate that cultural factors of Qazvin city with 12 factors as weaknesses, as well as 10 strength factors, while 12 factors as threats and 9 factors of opportunity, are not in desirable condition and with regard to the final score of evaluation of The internal cultural factors of Qazvin city development are given: 229/2, and the final score of the evaluation of foreign cultural factors in the city of Qazvin is 290.3. Thus, defense strategies such as promotion of social capital of citizens such as awareness, trust and their participation in the development of the culture plans must be put in the top priority of planning.

Keywords: culture, cultural functions, urban development, Qazvin.